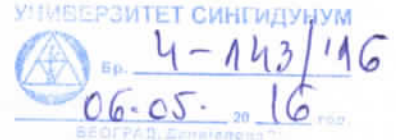

**VEĆU ZA POSLEDIPLOMSKE STUDIJE
UNIVERZITETA SINGIDUNUM**

Odlukom Veća Departmana za poslediplomske studije Univerziteta Singidunum br. 4-254/2015 od 28.9.2015. godine, određeni smo u Komisiju za ocenu doktorske disertacije kandidata Miloša Erića pod naslovom "Ekonomski razvoj i energetska efikasnost: modelovanje odnosa i meta-analiza", o čemu podnosimo sledeći

IZVEŠTAJ

1. Osnovni podaci o kandidatu i doktorskoj disertaciji

Kandidat Miloš Erić rođen je 7.8.1980. u Beogradu, gde je završio osnovnu školu i Petu beogradsku gimnaziju. Asistent iz oblasti ekonomije i evropskih integracija na Fakultetu za ekonomiju, finansije i administraciju (FEFA) Univerziteta Singidunum u Beogradu. Prvi put je izabran u saradničko zvanje saradnika u nastavi u januaru 2008. godine, dok je za asistenta izabran u februaru 2010. godine. Drži vežbe na predmetima *Evropske integracije* i *Ekonomski razvoj*, od 2008. odnosno 2011. godine. Osnovne akademske studije iz ekonomije (program: Finansije i bankarstvo) završio je na FEFA sa prosekom 9,92, dok je master studije iz oblasti evropskih integracija, javne politike i uprave završio na istom fakultetu 2010. godine sa prosečnom ocenom 10, odbranivši master rad na temu "Najvažniji ekonomski efekti pristupanja Srbije Evropskoj uniji", čiji je mentor bio prof. dr Mihailo Crnobrnja.

Osim navedene dve oblasti, polja njegovog interesovanja i istraživanja su i energetska efikasnost i ekonomija energetike, javnozdravstvene politike, javna uprava, elektronsko poslovanje i informacione tehnologije.

Erić je radio kao konsultant za Svetsku banku i Nemačku međunarodnu saradnju (GIZ) na projektima finansiranja obrazovanja odnosno razvijanja modela finansiranja energetske efikasnosti. Takođe je kao glavni istraživač vodio projekat ispitivanja efekata pridruživanja Evropskom ekonomskom prostoru. Bio je deo multinacionalnog istraživačkog tima koji je izradio studiju "Efekti proširenja EU na zemlje Zapadnog Balkana, Island i Tursku", pod upravom Centralnoevropskog univerziteta u Budimpešti. Kao zamenik urednika učestvovao je u izradi multidisciplinarnog studije o efektima integracije Srbije u Evropsku uniju, koja se sastoji od 18 odvojenih studija.

Držao je predavanja po pozivu u okviru kurseva koje su organizovali Zavod za ravnopravnost polova Izvršnog veća AP Vojvodine, kao i na master kursu iz oblasti javnog zdravlja Medicinskog fakulteta u Univerziteta u Beogradu. Učestvovao je na Forumu o javnoj upravi u organizaciji *Friederich Ebert Stiftung*.

Preko 10 godina radio je u medijima na sadržajima vezanim za informacione tehnologije, kao autor i/ili urednik časopisa Mikro – PC World, PC Magazine Serbia, Žica, Mobilni magazin, E-Magazin, Danas, T3, kao i na nekoliko radio stanica.

Učestvovao je na sprovođenju tri TEMPUS projekta kao jedan od predstavnika Univerziteta Singidunum, vezana za unapređenje studija iz oblasti evropskih integracija (PAMSTUDIES), praćenje kompetencija diplomaca (CONGRAD) i finansiranje visokog obrazovanja (FINHED).

Miloš Erić osim maternjeg srpskog jezika govori engleski, a služi se francuskim i ruskim.

Kandidat je autor ili koautor 12 radova u stručno-naučnim časopisima, uključujući i šest radova objavljenih u časopisima na *Thomson Reuters* SCI/SSCI/SCI-E listi, sa impakt faktorom, kategorija M21-M23. Prema Pravilniku o postupku i načinu vrednovanja, i kvantitativnom iskazivanju naučnoistraživačkih rezultata istraživača, kandidat je u svojoj karijeri na osnovu svoje naučno-istraživačke aktivnosti sakupio 63,5 boda, odnosno ukupni impakt faktor 14,395. Reprezentativne reference naučno-istraživačke aktivnosti kandidata, prema M kategorijama Ministarstva prosvete, nauke i tehnološkog razvoja RS čine:

M14:

1. Babin, M., & Erić, M. (2015). Institutional Financing vs. Demand Financing in Higher Education. In N. Žarkić Joksimović & S. Benković (Eds.), *Finding the Right Path – Higher Education Financing and Social Dimension in Higher Education in Southeast Europe*. University of Belgrade, Belgrade. ISBN 978-86-7522-047-3, 29-41.
2. Erić, M., & Babin, M. (2014). Extending the Single Market - Investment and Trade. In P. Balázs, ed., *A European Union with 36 members? : perspectives and risks*. Center for EU Enlargement Studies, Central European University Press, Budapest; New York. ISBN 978-96-3386-031-1, 27-46.
3. Babin, M., Erić, M., & Papić, T. (2013). Economic Crisis in Serbia: Hanging Over the Old Cliff. In G. Timsit & S. Flogaitis, eds., *European Review of Public Law*, vol. 25. European Public Law Organization, Athens. ISSN 1105-1590, 401-436.

M21:

1. Janković, J., Erić, M., Stojisavljević, D., Marinković, J., & Janković, S. (2015). Socio-Economic Differences in Cardiovascular Health: Findings from a Cross-Sectional Study

in a Middle-Income Country. *PLoS ONE*, 10(10), e0141731. Public Library of Science, San Francisco. doi: <http://dx.doi.org/10.1371/journal.pone.0141731>

2. Matić, D., Calzada, J. R., Erić, M., & Babin, M. (2015). Economically feasible energy refurbishment of prefabricated building in Belgrade, Serbia. *Energy and Buildings*, 98(1), 74-81. Elsevier, Philadelphia. doi: <http://dx.doi.org/10.1016/j.enbuild.2014.10.041>
3. Janković, J., Marinković, J., Stojisavljević, D., Erić, M., Vasiljević, N., & Janković, S. (2015). Sex inequalities in cardiovascular health: a cross-sectional study. *The European Journal of Public Health*, 26(1), 152-158. Oxford University Press, Oxford. doi: <http://10.1093/eurpub/ckv161>
4. Janković, S., Stojisavljević, D., Janković, J., Erić, M., & Marinković, J. (2014). Status of cardiovascular health in a transition European country: findings from a population-based cross-sectional study. *International Journal of Public Health*, 59(5), 769-778. Springer Verlag, Berlin. doi: <http://dx.doi.org/10.1007/s00038-014-0579-1>
5. Janković, S., Stojisavljević, D., Janković, J., Erić, M., & Marinković, J. (2014). Association of socioeconomic status measured by education, and cardiovascular health: a population-based cross-sectional study. *BMJ Open*, 4(7), e005222. British Medical Association, London. doi: <http://dx.doi.org/10.1136/bmjopen-2014-005222>

M23:

1. Janković, S., Vukićević, J., Đorđević, S., Janković, J., Marinković, J., & Erić, M. (2013). The Children's Dermatology Life Quality Index (CDLQI): Linguistic and Cultural Validation in Serbian. *Journal of Cutaneous Medicine & Surgery*, 17(5), 316-320. Springer Verlag, Berlin. ISSN 1203-4754

M33:

1. Erić, M., Babin, M., & Đenić, M. (2012, June 28-29). *Assessment of the traditional macroeconomic panacea in selected transition economies*. Paper presented at the Developments in economic theory and policy, Bilbao, Spain.

M34:

1. Simić, S., Popović, N., Erić, M., & Marinković, J. (2014, November 19-22). *Economic crisis, transition and health status of the Serbian population*. Paper presented at the 7th European Public Health Conference – Mind the Gap: Reducing inequalities in health and health care, Glasgow, Scotland. *European Journal of Public Health*, 24(suppl.2), 96. Oxford University Press, Oxford. doi: <http://dx.doi.org/10.1093/eurpub/cku161.113>

M51:

1. Erić, M., & Babin, M. (2013). Potential Economic Effects of Energy Efficiency Improvement in Serbia. *Management*, 66, 89-93. Fakultet organizacionih nauka, Univerzitet u Beogradu. doi: <http://dx.doi.org/10.7595/management.fon.2012.0039>
2. Babin, M., & Erić, M. (2011). Uloga fiskalnih pravila. *Strani pravni život*(2), 253-267. Institut za uporedno pravo. ISSN 0039-2138

Kandidat je položio sve ispite predviđene programom doktorskih akademskih studija sa prosečnom ocenom 10.

Doktorska disertacija kandidata Miloša Erića urađena je na ukupno 247 strana, sa dodatnih 13 strana za naslovnu stranu, sadržaj, spisak tabela i grafikona i sažetke, kao i 29 dodatnih strana literature – ukupno 289 strana.

Spisak korišćene literature obuhvata 289 primarnih izvora – naučnih radova koji su uključeni u meta-analizu, i 244 jedinica stručne literature, koju čine naučni članci, studije, knjige, referati, baze podataka i propisi, odnosno ukupno 533 jedinica. Skoro sva literatura je na engleskom jeziku, a u okviru nje su zastupljeni i srpski autori u onoj meri u kojoj su objavljivali na ovu temu. Uz osnovni tekst, disertacija sadrži i 88 tabela i 36 grafikona koje dopunjavaju kandidatovu analizu.

Izveštaj o proveru autentičnosti rada Komisija je primila 27. aprila 2016. godine. Detaljnom analizom izveštaja, Komisija je utvrdila da su jedina poklapanja sa postojećom literaturom u spisku primarnih izvora korišćenih u meta-analizi (imena autora, naslovi radova i naučni časopisi u kojima su radovi objavljeni), kao i spisak literature na kraju disertacije.

2. Predmet, cilj i zadaci istraživanja

Razumevanje odnosa između energije i ekonomskog razvoja je od suštinske važnosti za ekonomsku budućnost jedne zemlje, dok je unapređenje njene energetske efikasnosti jedan od najboljih načina da se ograničeni resursi iskoriste na najbolji način. Gubici u slučaju da se pitanje efikasnost ignoriše mogu biti visoki, dok dobiti u slučaju značajnog unapređenja mogu prevazići efekte koji bi se uobičajeno mogli očekivati kao posledica efikasnijeg korišćenja energije i obuhvatiti različite oblasti ekonomskog i društvenog razvoja.

Imajući u vidu dostupna naučna saznanja, odnosno naučnu literaturu, predmet istraživanja je analiza uzroka i efekata poboljšanja energetske efikasnosti, odnosno uticaj energetske efikasnost na ekonomski rast i razvoj.

Predmet istraživanja je interdisciplinarnog karaktera; on spada u oblast ekonomskih nauka, a u užem smislu ekonomski razvoj, ali je i predmet istraživanja tehničkih, mašinskih, arhitektonskih i pravnih nauka.

Kako istraživanje obuhvata tri dela, tako su i njegovi ciljevi i zadaci podeljeni u tri grupe:

- 1) Koliko god da je odnos energije i ekonomskog rasta istražen, toliko postoji praznina kada je u pitanju odnos energetske efikasnosti i rasta i/ili razvoja. Naime, može se tvrditi da unapređenje energetske efikasnosti dovodi do nižih troškova, pa samim tim povećava produktivnost i rast, dok nasuprot tome se može tvrditi da intenzivan rast dovodi do razvoja privrednih sektora koji su manje energetske intenzivni, poput finansijskih usluga, pa je viša energetska produktivnost onda rezultat strukture privrede, a ne unapređene efikasnosti. Ovaj deo studije ima za cilj da na primeru Srbije utvrdi veze između unapređenja energetske efikasnosti i ekonomskog razvoja. Zato su konkretni istraživački zadaci:
  - a. Ispitivanje indikatora energetske efikasnosti (intenzivnosti i produktivnosti) i kretanja ovih indikatora u Srbiji;
  - b. Identifikacija povezanosti energetske efikasnosti sa potrošnjom energije; i
  - c. Ispitivanje strukture potrošnje energije u Srbiji.

- 2) Kada je u pitanju odnos između energije i ekonomskog rasta, kauzalnost između ove dve pojave je detaljno ispitivana u naučnoj literaturi, i iako je povezanost neupitna, nema potpune saglasnosti u ishodima ovih istraživanja u pogledu smera te kauzalnosti. Zato je cilj istraživanja u ovom delu da se sistematizuju znanja stečena do sada kroz meta-analizu i da se prepozna na koji način promene u potrošnji energije utiču na ekonomski rast, i sledstveno, ekonomski razvoj. U okviru ovih ciljeva uočavamo sledeći zadatak:
  - a. Sistematizacija faktora koji su uticali na razlike u zaključcima različitih studija o odnosu potrošnje energije i ekonomskog rasta.

- 3) Konačno, u nedostatku radova na ovu temu, neophodno je ispitati i postojanje kauzalnosti između ekonomskog rasta i različitih oblika energetske potrošnje u Srbiji, koristeći jednu od dostupnih metodologija koja je svoju primenu u literaturi našla u brojnim radovima koji su bili predmet ovog istraživanja u meta-analizi. Rezultati ove analize ukazaće na javne politike u oblasti energetske efikasnosti koje bi mogle dati pozitivne rezultate, odnosno koje bi ostale neutralne u odnosu na ekonomski razvoj. Zato su uočeni sledeći naučni zadaci:
  - a. Utvrđivanje kauzalnosti između potrošnje energije i ekonomskog rasta u Srbiji;
  - b. Proveravanje smera kauzalnosti između energije i ekonomskog rasta, ukoliko je ona utvrđena, u slučaju Srbije.

3. Osnovna hipoteza istraživanja

Kandidat je odredio jednu, osnovnu hipotezu istraživanja:

H_0 : Energetska efikasnost, potrošnja energije i ekonomski razvoj su povezani kako na globalnom nivou, tako i u Republici Srbiji.

Kako bi se ispitivala osnovna hipoteza, kandidat je uveo i sledeće posebne hipoteze:

1. Energetska efikasnost povezana je sa ekonomskim rastom u Srbiji;
2. Odnos između ekonomskog rasta i potrošnje energije je kauzalan i moguće ga je kvantitativno izraziti;
3. Postoji kauzalna povezanost između ekonomskog rasta i potrošnje energije u Srbiji.

Pitanje odnosa između potrošnje energije i ekonomskog rasta detaljno je istraživano i postoji konsenzus među istraživačima da veza postoji – međutim, neslaganje se odnosi na smer kauzalnosti te veze, odnosno postojanje ravnotežnog stanja i dvosmerne kauzalnosti.

4. Metode istraživanja

Do saznanja o predmetu rada došlo se korišćenjem osnovnih naučnih metoda: analize, sinteze, apstrahovanja, konkretizacije, specijalizacije, generalizacije, dedukcije, indukcije, analogije odnosno komparacije.

Korišćeno je više opštenaučnih metoda: statistička metoda, metoda modelovanja analitičko-deduktivna, metoda prikupljanja podataka i istorijsko-komparativna metoda.

U okviru statističke metode korišćene su osnovne statističke analize – deskriptivne statističke mere, analiza trenda, korelacija i regresija. Takođe je korišćena meta-analiza kao primarna metoda u istraživanju, koja do sada u Srbiji – prema saznanjima autora – u oblasti ekonomskih nauka nije primenjena. Konačno, modelovanje makroekonomskih vremenskih serija sa ciljem utvrđivanja njihove kauzalne povezanosti urađeno je korišćenjem modela autoregresionih distributivnih doznji (ARDL).

Za statističke i ekonometrijske analize korišćeni su softverski paketi SPSS 22 i EViews 9.

5. Sadržaj istraživanja

Polazeći od definisanih ciljeva, osnovne i posebnih hipoteza, doktorska disertacija je podeljena u tri osnovna dela.

U prvom delu, *Energetska efikasnost* (str. 12-30) kandidat definiše pojmove energetske efikasnosti i energetske intenzivnosti i ispituje odnos između ove dve promenljive i ekonomskog rasta i razvoja. Potom ispituje kretanje indikatora energetske efikasnosti u Srbiji, njenu povezanost sa potrošnjom energije, kao i strukturu potrošnje energije u Srbiji. Analizom trenda utvrđuje se kretanje indikatora energetske efikasnosti, u periodu od 1990. do 2013. godine, za koji postoje raspoloživi i pouzdani podaci. Dekompozicijom strukture potrošnje identifikovani su trendovi i stanje strukture potrošnje energije u Srbiji, na koju su veoma uticale društveno-ekonomske prilike 1990-ih godina prošlog veka. Povezanost sa potrošnjom električne energije dokazana je korišćenjem regresione i korelacione analize, čiji je zaključak da se uočava ne samo visoko značajna povezanost, već i kolinearnost između vrednosti energetske efikasnosti i produktivnosti sa bruto domaćim proizvodom, dok je u isto vreme jaka i korelacija između ukupne potrošnje energije i bruto domaćeg proizvoda. Povećanje BDP povezano je sa smanjenjem energetske intenzivnosti (odnosno povećanjem energetske efikasnosti). Koristeći ranija teorijska saznanja u vezi sa efektom odbitka, autor zaključuje da se potrošnja energije može koristiti kao mera energetske efikasnosti kada je u pitanju odnos energetske efikasnosti i ekonomskog rasta.

U drugom delu, *Ekonomski rast i potrošnja energije: meta-analiza* (str. 31-197), autor pravi sistematski pregled literature koja se bavi međuzavisnošću ekonomskog rasta i potrošnje energije i identifikuje 289 do sada objavljenih naučnih radova koji sadrže nalaze na ovu temu u naučnim časopisima sa impakt faktorom i zadovoljavaju niz kriterijuma da bi bili uključeni u meta-analizu, a koji sadrže 1.036 opservacija. Ovaj rad predstavlja desetu integrativnu studiju odnosa potrošnje energije i ekonomskog rasta, a prvu koja uključuje ovako veliki broj objavljenih naučnih radova i određene prediktore kauzalnosti dve promenljive. Razlog zbog koga je autor izabrao meta-analizu kao metod ispitivanja ovog odnosa je to što su empirijski rezultati po pravilu konfliktni, odnosno, u različitim radovima dokazivane su različite hipoteze o kauzalnom odnosu između potrošnje energije i ekonomskog rasta – hipoteza neutralnosti, koja isključuje kauzalnu povezanost, hipoteza povratne sprege, gde postoji dvosmerna kauzalnost, i dve jednosmerne hipoteze: rasta, koja podrazumeva kauzalnost od potrošnje energije ka ekonomskom rastu, i obratno, hipoteze konzervacije. Autor je identifikovao i ispitivao niz mogućih prediktora prihvatanja jedne od četiri hipoteze uvodeći nezavisne promenljive koje opisuju opšte karakteristike radova (godina publikovanja rada, da li je primarna studija već korišćena u nekoj meta-analizi, početna godina istraživanja, dužina

obuhvaćenog vremena istraživanja), metodološke karakteristike studija (da li je model bivarijantan ili multivarijantan, da li je analizirana jedna ili više zemalja, da li je istraživanje rađeno kao panel studija), energiju (vrste ispitivanih energija, kojim je jedinicama merena energija), ekonometrijske metode, alate i tehnike (metod korišćen u kointegraciji, primenjeni test kauzalnosti), nivo ekonomskog razvoja zemlje (meren BDP (PPP) *per capita*), analiziranu zemlju (strukturu nacionalne privrede, kvalitet i vrstu političkih institucija i državnog uređenja i klimatske faktore). Kroz nekoliko regresionih modela analizira uticaj pojedinačnih prediktora na kauzalni odnos između potrošnje energije i ekonomskog rasta i poredi dobijene rezultate sa onima iz prethodno urađenih meta-analiza. Kauzalni odnos dokazan je u preko 75% radova, i identifikovani su najuticajniji prediktori ovog odnosa.

Treći deo, *Modelovanje odnosa između ekonomskog rasta i potrošnje energije u Srbiji* (str. 198-244), posebno je istraživanje unutar disertacije sa ciljem da se ispita postojanje i tip kauzalnosti između ekonomskog rasta i potrošnje energije u Srbiji. Koristeći novu kointegracionu tehniku, autoregresioni distribuirani model sa docnjama, kandidat izbegava ograničenja koja postavljaju tradicionalne metode, a koja uključuju rad sa kratkim vremenskim serijama i stacionarnost varijabli u nivou ili prvom izvodu. Kroz deset različitih modela, kandidat ispituje kauzalni odnos između ekonomskog rasta i ukupne finalne potrošnje energije, potrošnje energije u domaćinstvima, potrošnje energije u sektoru saobraćaja, potrošnje energije u industrijskom sektoru i potrošnje električne energije. Ovakva analiza predstavlja prvi istraživački napor da se u slučaju Srbije odredi kauzalna veza između potrošnje energije i ekonomskog rasta.

6. Ostvareni rezultati i doprinos istraživanja

U skladu sa predmetom istraživanja i postavljenim ciljevima ova disertacija je kandidatu omogućila da istraži odnos ekonomskog rasta i energetske efikasnosti, kako na teorijskom nivou, tako i u pojedinačnom slučaju Republike Srbije.

Osnovni naučni doprinos ove doktorske disertacije ogleda se u dokazivanju postavljenih hipoteza i savremenosti i originalnosti metoda koje su za njihovo proveravanje korišćene kroz tri različita istraživanja. U isto vreme, ovaj rad predstavlja i dobru osnovu za primenu u oblasti formulisanja ekonomskih, odnosno energetske, politika.

Naučni doprinos tri različita istraživanja u ovoj disertaciji posebno je naglašen:

- ocenom povezanosti indikatora energetske efikasnosti i potrošnje energije u Srbiji, kao i definisanjem strukture potrošnje energije u Srbiji;

- primenom meta-analize kao metode u ekonomskoj nauci;
- sveobuhvatnim sistematskim pregledom primarnih izvora naučnog saznanja o kauzalnom odnosu potrošnje energije i ekonomskog rasta;
- prvom analizom kauzalnog odnosa potrošnje energije i ekonomskog rasta u Republici Srbiji;
- formulisanjem osnova za donošenje efikasnih i efektivnih mera javne politike u oblasti energetske, odnosno ekonomske politike, vezano za unapređenje energetske efikasnosti i potrošnju energije.

Prvo istraživanje preduzeto u ovoj disertaciji pokazalo je da je energetska efikasnost povezana sa ekonomskim rastom u Srbiji koristeći se teorijom odbitka, koja govori o tome kako je moguće koristiti potrošnju energije kao meru energetske efikasnosti prilikom utvrđivanja kauzalosti između ekonomskog rasta i energetske efikasnosti. Istovremeno, veoma visoki koeficijenti korelacije i njihova značajnost indikatora energetske efikasnosti i bruto domaćeg proizvoda, dobijeni u empirijskom istraživanju, dokazuju postojanje povezanosti između dve promenljive i predstavljaju potvrdu teorijskih razmatranja kandidata.

Takođe je dokazano da je odnos između potrošnje energije i ekonomskog rasta najčešće kauzalan i da ga je moguće kvantitativno izraziti. Kandidat je pokazao da je u više od tri četvrtine slučajeva ovaj kauzalni odnos dokazan, a takođe je i identifikovao niz prediktora koji ukazuju na veću ili manju šansu da se prihvati postojanje kauzalnosti ili njegov izostanak. Ovi prediktori govore o karakteristikama studijama u kojima je ovaj odnos analiziran, ali i o zemljama koje one analiziraju. Ti zaključci mogu biti od koristi za donošenje mera ili politika ili polazna osnova za njihovo donošenje, posebno ukoliko se ne raspolaže sa sveobuhvatnim istraživanjima za bilo koju konkretnu zemlju ili dugačkim vremenskim serijama kako bi se izvršilo posebno istraživanje.

Kandidat je dokazao i kauzalnost ove dve promenljive u Republici Srbiji, u prvom istraživanju ovog odnosa koje je do sada sprovedeno u našoj zemlji, ukazujući time na pravac koji javne politike iz oblasti energetike i ekonomije treba da zauzmu kako bi postigle željene rezultate.

Konačno, kandidat je pokazao da, generalno, modeli ekonomskog rasta, razvoja i zaštite životne sredine moraju sadržati komponentu potrošnje energije, odnosno energetske efikasnosti, imajući u vidu dokaze o njihovoj kauzalnoj povezanosti.

Kandidat je u disertaciji identifikovao ceo korpus literature dostupne na engleskom i srpskom jeziku koja se tiče kauzalnog odnosa ekonomskog rasta i potrošnje energije,

dajući najkompletniji sistematski pregled relevantne literature do sada objavljen. Pored ovog pregleda, korišćena je relevantna literatura kako iz oblasti ekonomije energetike, tako i ekonometrije i druga naučna literatura koja predstavlja metodološku osnovu tri različita istraživanja. Upravo je originalnost primenjene metodologije kada je reč o meta-analizi, odnosno adekvatnost korišćenja ekonometrijskih i statističkih metoda u drugim delovima istraživanja, omogućila kandidatu da dokaže predložene hipoteze. Disertacija predstavlja izvor informacija bez presedana u ovoj užoj naučnoj oblasti, i odlična je polazna tačka za svako buduće istraživanje.

7. Mišljenje Komisije o doktorskoj disertaciji

Doktorska disertacija kandidata Miloša Erića je urađena prema ranije odobrenoj prijavi. U potpunosti je ostvaren plan istraživanja koji je kandidat postavio, a koji je ostavljao određeni prostor da se on prilagodi rezultatima istraživanja. Kandidat je uspešno primenio dosadašnja naučna i stručna saznanja iz predmetne oblasti.

Disertacija je samostalan i originalan naučno-istraživački rad kandidata, koji je pokazao visoku dozu originalnosti primenom do sada veoma retko korišćenih statističkih metoda za dokazivanje hipoteza u jednom delu istraživanja, odnosno uspešno primenjujući ekonometrijske metode u drugom delu istraživanja na podatke koji do sada nisu bili predmet istraživanja.

Struktura rada, primenjena metodologija i tehnike naučnog istraživanja omogućili su kandidatu da ostvari svoje istraživačke namere i da veoma kvalitetno dokaže opštu i posebne hipoteze. Tako je kandidat pružio celovite i kvalitetne odgovore na ambiciozno postavljene istraživačke ciljeve, čime je dao značajan doprinos nauci u ovoj oblasti. Kandidat je u svom istraživanju koristio savremenu literaturu i alate iz oblasti ekonomije, a posebno ekonometrije i ekonomije energetike.

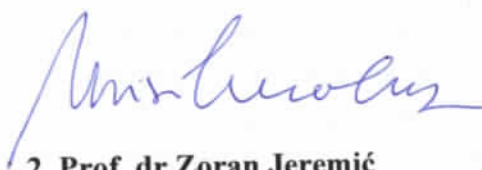
Disertacija je svakako prvi sveobuhvatni naučni rad koji govori o vezi energetske efikasnosti i ekonomskog razvoja na srpskom jeziku, ali i, prema našem mišljenju, najcelovitiji sistematski pregled literature u ovoj oblasti koji je objavljen na bilo kom jeziku. U ovoj disertaciji je, takođe, prvi put dokazana kauzalnost između potrošnje energije i ekonomskog rasta u Srbiji. Prema tome, disertacija svakako predstavlja izuzetnu osnovu za dalja istraživanja u toj oblasti globalno, odnosno čini nezaobilaznu osnovu za formulisanje preporuka za donošenje mera iz oblasti energetske i ekonomske politike u Srbiji.

Polazeći od navedenog, Komisija predlaže Veću Departmana za poslediplomske studije i Senatu Univerziteta Singidunum da prihvati doktorsku disertaciju kandidata Miloša Erića pod naslovom "Ekonomski razvoj i energetska efikasnost: modelovanje odnosa i meta-analiza" i odobri njenu javnu odbranu.

U Beogradu,
27. aprila 2016. god.

Članovi Komisije:

1. Prof. dr Mihailo Crnobrnja

2. Prof. dr Zoran Jeremić

3. Prof. dr Nemanja Stanišić

